

Uppdrag om förstärkt implementeringsstöd vid införande av Nationell läkemedelslista

Slutredovisning, regeringsuppdrag S2022/03177

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Citera gärna rapporten men uppge alltid källa: Rapportens namn, år och E-hälsomyndigheten.

Publicerad: E-hälsomyndigheten, mars, 2023.

Diarienummer: 2022/02912

Adress: Södra Långgatan 60, Kalmar

Sankt Eriksgatan 117, Stockholm

E-post: registrator@ehalsomyndigheten.se

Telefon: 010-458 62 00

www.ehalsomyndigheten.se

Förord

E-hälsomyndigheten har fått i uppdrag av regeringen om förstärkt implementeringsstöd vid införande av Nationell läkemedelslista. Uppdraget delredovisades den 31 augusti 2022 och slutredovisas senast den 31 mars 2023. I denna rapport redovisar E-hälsomyndigheten slutresultatet av uppdraget.

Ett särskilt tack riktas till de apoteksaktörer, regioner, systemleverantörer, Sveriges Kommuner och Regioner och Sveriges apoteksörening som har bidragit i olika möten.

Rapporten är framtagen av projektledare Pia Venäläinen, kundansvarig Sara Svärd och enhetschef Jessica Tegelius.

Beslut om den här rapporten har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Enhetschef Jessica Tegelius har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har Peter Gripstrand (enhetschef) och Peter Alvinsson (avdelningschef) deltagit.

Gunilla Nordlöf

Generaldirektör

Sammanfattning

E-hälsomyndigheten har fått ett uppdrag om förstärkt implementeringsstöd vid införande av Nationell läkemedelslista. I denna slutrapport beskriver E-hälsomyndigheten hur arbetet har bedrivits utifrån fyra inriktningar; kunddialoger, fördjupade dialoger, tekniskt stöd samt verksamhetsnära stöd för att stötta implementeringen. E-hälsomyndigheten beskriver även i denna rapport områden som identifierats vara av särskild vikt att arbeta vidare med för att möjliggöra en så bred anslutning som möjligt till Nationella läkemedelslistan under övergångsperioden.

Kunddialoger

Kunddialogerna initierade arbetet med uppdraget under våren 2022. Syftet var att föra dialog om aktörernas tidplaner samt kartlägga behovet av stöd för implementering. Utifrån dialogerna och de tidigare erfarenheterna kring extern validering för Nationella läkemedelslistan påbörjades en uppbyggnad av stöd för såväl teknik som verksamhet. Kartläggning av regionernas tidplaner för driftsättning av nya vårdinformationssystem eller uppgradering av befintliga vårdinformationssystem var ett deluppdrag som redovisades till Socialdepartementet i augusti 2022.

Fördjupade dialoger

Under hösten 2022 etablerades även fördjupade dialoger för att bemöta det mera komplexa behovet av stöd kring både teknik och verksamhet i det operativa integrationsarbetet. I dialogen har områden och frågeställningar som behöver förtydligas eller utredas identifierats och prioriterats av deltagarna. Forumet har bedrivits på en operativ nivå med mål att gemensamt lösa ut eventuella hinder och utmaningar. Behovet av stegvis anslutning och översyn av krav på anslutande system har identifierats som prioriterade områden för att möjliggöra anslutning till Nationella läkemedelslistan och skapa nyttohemtagning över tid. Fördjupade dialoger kommer utgöra en viktig del i det fortsatta arbetet med implementeringsstödet.

Tekniskt stöd

Det tekniska stödet syftar till att stötta systemleverantörer i utvecklingen och anslutningen där systemleverantörer är den primära målgruppen. Målet är att erbjuda stöd oavsett hur långt systemleverantören kommit i sitt utvecklingsarbete. Stödet har erbjudits i huvudsak genom; ett tekniskt forum, dokumentation och specifikationer, ärendehantering för frågor som uppstår i

arbetet med att ansluta till Nationella läkemedelslistan, testmiljöer samt ett test- och administrationsverktyg.

Verksamhetsnära stöd

Genom kunskapsseminarier har det verksamhetsnära stödet syftat till att öka kunskapen om Nationella läkemedelslistan och dess nyttor samt att bidra till utveckling av ändamålsenliga arbetssätt i berörda verksamheter. Inom arbetet har vi mött projektledare och andra roller inom vård och apoteksorganisationer som planerar för införandet i sin verksamhet. Det första kunskapsseminariet genomfördes i juni 2022 och var en introduktion till Nationella läkemedelslistan. Under hösten 2022 genomfördes seminarier som belyser Nationella läkemedelslistan ur olika perspektiv samt utifrån funktionalitet som kan påverka verksamhetsanvändningen.

Fortsatt arbete

Arbetet inom uppdraget har visat på ett antal områden som E-hälsomyndigheten fortsatt bör lägga särskild vikt vid under övergångsperioden för att stötta aktörernas implementering av Nationella läkemedelslistan:

- Översyn av krav på anslutande system
- Framtagning av utbildningsstöd för regionerna
- Fortsatta kunddialoger
- Fortsatt fördjupad dialog med vård
- Etablera fördjupad dialog med apotek
- Förbättringsåtgärder i tjänsterna utifrån uppkomna och prioriterade behov
- Struktur för planering och stöd vid anslutning och driftsättning hos respektive aktör

Ett fortsatt nära samarbete med aktörerna är en förutsättning för att kunna bemöta eventuella nya behov som uppkommer under förändringsarbetets gång. Arbetet kommer fortsättningsvis att bedrivas inom uppdrag om fortsatt införande av den Nationella läkemedelslistan i E-hälsomyndighetens regleringsbrev 2023.

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning.....	3
1 Inledning	5
1.1 Uppdraget	6
1.2 Omfattning och avgränsningar	7
1.3 Samråd.....	7
1.4 Begrepp	7
2 Bakgrund.....	9
3 Genomförande och resultat	11
3.1 Kunddialoger	12
3.2 Fördjupad dialog	12
3.2.1 Fördjupad dialog vårdinformationssystem	12
3.2.2 Fördjupad dialog apotekssystem	15
3.3 Tekniskt stöd	15
3.4 Verksamhetsnära stöd	16
Genomförda seminarier	17
3.5 Kommunikation och informationsspridning	17
4 Slutsatser och fortsatt arbete	19
Dokumentinformation	Fel! Bokmärket är inte definierat.

1 Inledning

E-hälsomyndigheten startade uppdraget med att ta fram Nationella läkemedelslistan sommaren 2018. Det nya registret har ersatt de två tidigare registren, Receptregistret och Läkemedelsförteckningen. Syftet med Nationella läkemedelslistan är att få en samlad bild av patientens förskrivna och uthämtade läkemedel och andra varor. Den 1 maj 2021 började lag

(2018:1212) om nationell läkemedelslista att gälla och myndigheten har efter lagens ikraftträdande fortsatt arbetet med införande.

Full implementering av Nationella läkemedelslistan kräver ett förändringsarbete, både tekniskt och verksamhetsmässigt, hos vården och på apoteken. För att stödja förändringsarbetet under implementeringsfasen har E-hälsomyndigheten byggt upp ett implementeringsstöd med fyra inriktningar innefattande kunddialoger, fördjupade dialoger, tekniskt stöd samt ett verksamhetsnära stöd. De fyra inriktningarna inom implementeringsstödet avser stödja implementeringen av Nationella läkemedelslistan på flera sätt och mot olika målgrupper. I juni 2022 fick E-hälsomyndigheten ett uppdrag av Regeringen att förstärka den befintliga strukturen för implementering av Nationella läkemedelslistan, bland annat genom utökade möjligheter till tekniskt och verksamhetsnära stöd¹.

Den stora delen av implementeringsarbetet behöver dock ske inom respektive organisation och berörda aktörer påverkas på olika sätt beroende på vilken aktör det gäller. Till exempel behöver aktörerna ta fram praktisk vägledning för sina lokala verksamheter så att nya rutiner samspelar med de arbetssätt som redan finns.

1.1 Uppdraget

Syftet med uppdraget är att förstärka befintliga strukturer för implementering av Nationella läkemedelslistan, bl.a. genom utökade möjligheter till tekniskt och verksamhetsnära stöd till aktörer som ska ansluta. I uppdraget ingår att kartlägga regionernas tidplaner för driftsättning av nya vårdinformationssystem eller uppgradering av befintliga vårdinformationssystem.

E-hälsomyndigheten ska inom ramen för uppdraget:

- kartlägga regionernas tidplaner för införande av nya vårdinformationssystem eller uppgradering av befintliga system som innehåller funktionalitet för ordination och förskrivning av läkemedel,
- genom kunddialoger kartlägga och följa upp samtliga aktörers planer för implementering av Nationella läkemedelslistan,

---

¹ Uppdrag om förstärkt implementeringsstöd vid införande av nationell läkemedelslista: [uppdrag-om-forstarkt-implementeringsstod-vid-inforande-av-nationell-lakemedelslista.pdf \(regeringen.se\)](#)

- kartlägga de olika aktörernas behov av stöd samt beskriva vilket stöd E-hälsomyndigheten kan erbjuda kring implementering,
- erbjuda tekniskt stöd till systemleverantörerna i deras utvecklingsarbete inför anslutning till Nationella läkemedelslistan,
- erbjuda verksamhetsnära stöd till berörda representanter från vård- och apoteksaktörer för att tydliggöra nyttor med Nationella läkemedelslistan så att ändamålsenliga arbetssätt utvecklas i dessa organisationer

Uppdraget ska genomföras i samarbete med Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges apoteks förening, regioner, övriga berörda vårdaktörer, övriga berörda apoteksaktörer samt Svenska läkaresällskapet.

1.2 Omfattning och avgränsningar

Denna rapport syftar till att beskriva det arbete myndigheten bedriver för att förstärka den befintliga strukturen för implementering av Nationella läkemedelslistan. Den delen av uppdraget som innefattar kartläggning av regionernas tidplaner för driftsättning av nya vårdinformationssystem eller uppgradering av befintliga vårdinformationssystem redovisades till Socialdepartementet i augusti 2022 (dnr 2022/02912).

Med tanke på att behovet av implementeringsstöd kommer finnas under övergångsperioden sammanfattar och föreslår rapporten områden som E-hälsomyndigheten fortsatt bör lägga särskild vikt vid under övergångsperioden för att stötta aktörernas implementering av Nationell läkemedelslista.

1.3 Samråd

Inom ramen för arbetet med uppdraget ska E-hälsomyndigheten samarbeta med Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges apoteks förening, regioner, övriga berörda vårdaktörer, övriga berörda apoteksaktörer samt Svenska läkaresällskapet.

1.4 Begrepp

Begrepp	Definition

Anslutande organisation eller användarorganisation	Vård- eller apoteksaktör som ansluter till och använder E-hälsomyndighetens tjänster via ett godkänt system
Anslutande system	Det godkända systemet som används och ansluts till E-hälsomyndighetens produktionsmiljö
Godkännandeprocess	Den process ett system måste gå igenom för att få godkänt att ansluta till myndighetens tjänster. Granskar systemets hantering av de potentiella risker som den kommande anslutningen kan medföra. Genomförs av den som utvecklar systemet som ska ansluta till myndigheten (systemleverantören).
FHIR	Fast Healthcare Interoperability Resources, en e-hälsostandard som används för att standardisera hur man utbyter information mellan olika system
Implementeringsfas	Fas för att ansluta ett system till Nationella läkemedelslistan. Innefattar i huvudsak tre delar; förberedelser, godkännande samt anslutning och driftsättning.
Systemleverantör	Den organisation som utvecklar ett system som ska ansluta till myndighetens tjänster
Transformatorn	Lösning som överbryggar nya informationsstrukturer och funktionalitet under övergångsperioden, när vissa vård- och apotekssystem är anslutna till de befintliga tjänstegränssnitten medan andra vård- och apotekssystem är anslutna till de nya (FHIR).

2 Bakgrund

Nationella läkemedelslistans informationsstruktur, hur informationen hänger ihop inom registret, skiljer sig från den informationsstruktur som funnits i Receptregistret och Läkemedelsförteckningen. Det nya tjänstegränssnittet är anpassat efter Nationella läkemedelslistans krav på informationsstruktur och erbjuder mer funktionalitet för vård- och apotekssystem än vad som tidigare varit möjligt. De nya tjänstegränssnitten baseras på den internationella standarden FHIR (Fast Healthcare Interoperability Resources)². För att system som ännu inte anslutit till FHIR-tjänsterna ska kunna kommunicera med Nationella läkemedelslistan har E-hälsomyndigheten tagit fram den så kallade transformatorn. Det är en lösning som överbryggar nya informationsstrukturer och funktionalitet under övergångsperioden, när vissa vård- och apotekssystem är anslutna till de befintliga tjänstegränssnitten medan andra vård- och apotekssystem är anslutna till de nya (FHIR).

Införandet av Nationella läkemedelslistan kräver att samtliga anslutna system inom vård och apotek anpassas till de nya FHIR-tjänsterna. Innan ett system får ansluta till E-hälsomyndighetens produktionsmiljö måste det godkännas av myndigheten. Det görs i en redan etablerad godkännandeprocess där syftet är att säkerställa att informationen i myndighetens register hanteras i enlighet med lagar och förordningar samt att myndighetens tjänster används enligt de krav som myndigheten ställer. Leverantören av systemet är ärendepart i godkännandet.

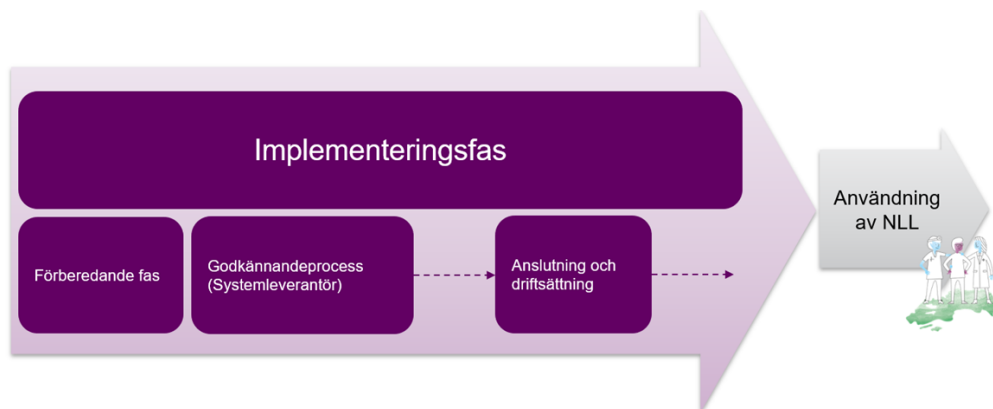
Anslutande aktörer finns både inom vård- och apotekssektorn och de nyttjar olika typer av system med varierande funktionalitet. Samtliga system som i dag används för förskrivning, expediering och visning av recept behöver anpassas till de nya eller förändrade tjänsterna för att fullt ut kunna uppfylla lag (2018:1212) om nationell läkemedelslista. Ett antal vård- och apoteksaktörer bedriver idag ett aktivt utvecklingsarbete och ett apotekssystem för e-handel har i mars månad 2023 godkänts för anslutning till det nya gränssnittet.

I den första delen av detta uppdrag kartlagdes regionernas tidplaner för driftsättning av nya vårdinformationssystem eller uppgradering av befintliga vårdinformationssystem, som delredovisades till Socialdepartementet i

---

² [Index - FHIR v4.3.0 \(hl7.org\)](https://hl7.org/index.html)

augusti 2022 (dnr 2022/02912). Resultatet har använts i arbetet med att senarelägga sista datum för anslutning till Nationella läkemedelslistan.

Figur 1. Implementeringen av NLL innefattar i huvudsak tre delar; en förberedande fas, ett godkännande samt anslutning och driftsättning.

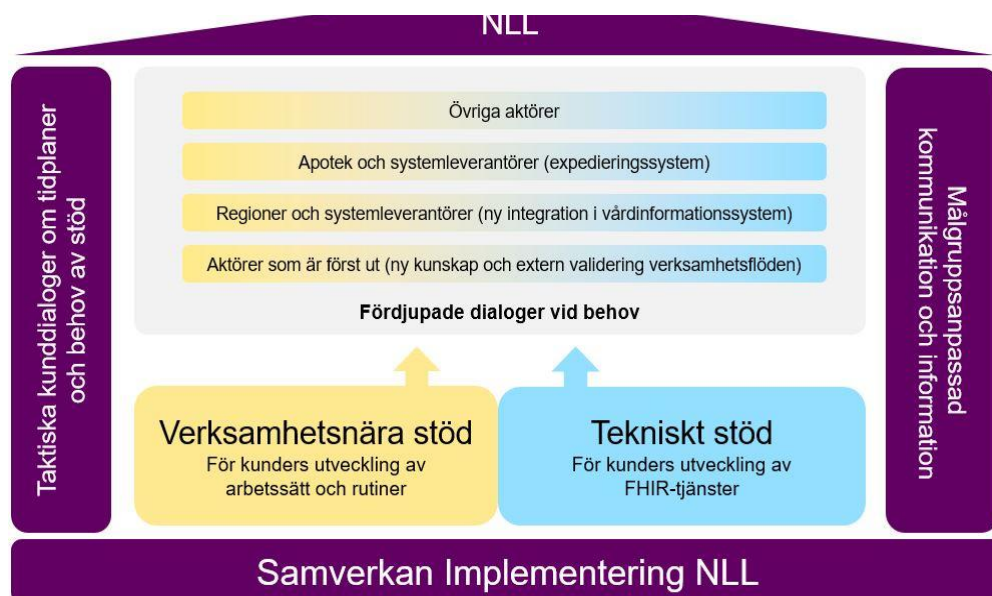
3 Genomförande och resultat

För att stödja förändringsarbetet under implementeringen av Nationella läkemedelslistan har E-hälsomyndigheten byggt upp ett stöd utifrån fyra områden;

- Kunddialoger – kartlägga tidplaner och identifiera behov
- Fördjupade dialoger – stödja det operativa integrationsarbetet utifrån både verksamhet och teknik
- Tekniskt stöd – stötta den tekniska utvecklingen och anslutningen
- Verksamhetsnära stöd – öka kunskapen om Nationella läkemedelslistan och dess nytter samt att bidra till utveckling av ändamålsenliga arbetssätt i berörda verksamheter

De olika inriktningarna stödjer implementeringen på flera sätt och mot olika målgrupper.

För att möjliggöra god informationsdelning, transparens, spårbarhet och delaktighet bedrivs arbetet inom myndighetens befintliga samverkansstruktur och på den externa samverkansytan.

Figur 2. Uppbyggnad av samverkan och stöd för implementering av NLL

3.1 Kunddialoger

Under uppbyggnadsfasen av implementeringsstödet var fokus att via kunddialoger fånga upp och diskutera olika aktörers behov av stöd samt hur E-hälsomyndigheten kan möta dessa. Dialog fördes med samtliga regioner eller via deras kundgrupp samt med större apoteksaktörer och systemleverantörer. Året har präglats av många goda dialoger och stärkt samverkan mellan aktörer inom ekosystemet, vilket är en förutsättning för att lyckas med en fullständig implementering av Nationella läkemedelslistan.

I de initiala dialogerna kartlades regionernas tidplaner för driftsättning av nya vårdinformationssystem eller uppgradering av befintliga vårdinformationssystem, som delredovisades till Socialdepartementet i augusti 2022 (dnr 2022/02912).

I dialogerna har det framkommit att aktörerna har olika behov av stöd samt varierande mognadsgrad och kunskap om Nationella läkemedelslistan. Att möta behovet av implementeringsstöd är således relativt komplext. De tekniska respektive verksamhetsmässiga frågorna överlappar i flera fall varandra vilket innebär att frågeställningar och utmaningar behöver diskuteras med olika kompetenser och med olika aktörer som i sin tur har olika förutsättningar. Detta innebär ett behov av fördjupade dialoger mellan alla parter; systemutvecklarorganisationer, anslutande (användar-) organisationer samt E-hälsomyndigheten.

3.2 Fördjupad dialog

Den fördjupade dialogen syftar till att stödja och underlätta integrationsarbetet för system som ska ansluta till Nationella läkemedelslistan. Samverkan utgår från den utveckling som görs i systemen och det behov av stöd som uppstår inom detta arbete.

3.2.1 Fördjupad dialog vårdinformationssystem

Den fördjupade dialogen för vårdinformationssystemen etablerades i samråd med SKR och Sveriges regioner där regionerna själva utsåg deltagarna. Främst har samverkan bedrivits i form av gemensamma möten där regioner, dess systemleverantörer och myndigheten deltagit. Arbetet har utgått från deltagarnas behov, där områden och frågeställningar som behöver förtydligas eller utredas har identifierats och sedan prioriterats av deltagarna. Forumet har bedrivits på en operativ nivå med mål att gemensamt lösa ut eventuella

hinder och utmaningar. Framdriften har varit möjlig att följa via myndighetens samverkansyta för implementeringsstöd.

Genomförda samverkansmöten i den fördjupade dialogen under 2022.

- 25 oktober
- 18 november
- 9 december

Stegvis anslutning

I dialogerna med regionerna och systemleverantörerna framkom en önskan om att införa Nationella läkemedelslistan stegvist. Integrationen mot registret är ny och mer komplex i vårdinformationssystemen jämfört med tidigare och tröskeln för anslutning är hög. Utöver det har en önskan lyfts om att kunna implementera vissa funktioner efter hand, för att minimera risker. Det har även blivit tydligt att vissa system och användarorganisationer enbart önskar en läsintegration mot Nationella läkemedelslistan i ett första skede. För vissa system är behovet av enbart läsintegration kopplat till deras tidplan för införande av ett nytt vårdinformationssystem.

Utifrån de uttryckta behoven har myndigheten utrett möjligheten att läsa läkemedelslistan genom anslutning via FHIR, de nya gränssnitten, samtidigt som förskrivning fortsatt skapas via de befintliga gränssnitten. Härigenom skulle en del av nyttorna med Nationella läkemedelslistan kunna uppnås tidigare. För att stödja förändringsarbetet och underlätta implementeringen har E-hälsomyndigheten beslutat att tillåta en stegvis integration, vilket då innebär att vårdsystem som önskar kan implementera läsfunktion via de nya FHIR-gränssnitten medan de fortsatt kan förskriva via sin befintliga integration.

Krav på anslutande system

Kraven på system som ska ansluta till de nya FHIR-gränssnitten för Nationella läkemedelslistan är högt ställda. Målet är att få en hög och enhetlig kvalitet på de system som ansluter där användaren får tillgång till all information hen behöver för att kunna hjälpa sin patient.

I de fördjupade dialogerna har kraven på anslutande system identifierats som ett område där insatser behövs. Synpunkter om att kraven är för högt ställda, tröskeln för anslutning är för hög samt en önskan om att implementera vissa funktioner efter hand för att minimera risker har framförts.

E-hälsomyndigheten delar uppfattningen om behov av en översyn av kraven, i syfte att skapa bättre förutsättning för att aktörer att kunna ansluta till Nationella läkemedelslistan till den 1 december 2025 samt för nyttohemtagning över tid. För att utreda frågan inledde myndigheten en översyn av kraven för läsåtkomst vård. För att säkerställa verklig nytta av en eventuell förändring av kraven tillsattes en arbetsgrupp med ett urval av deltagare från den fördjupade dialogen. Sammanfattningsvis framkom önskemål om att vissa sällanfunktioner kan hanteras på andra sätt än att de implementeras i vårdinformationssystemet. Vidare lyftes att kraven på att visa historik, händelser och uttag bör vara valfria och kunna implementeras efter hand. Vägval och konsekvenser av vad en eventuell revidering av kraven innebär har vidare diskuterats med regionernas kundgrupper och tagits i beaktande. Arbetet har resulterat i ett beslut om att vissa krav för sällanfunktioner och historik blir valfria. Detta skapar större möjligheter för regionerna att själva styra och prioritera delar av sin egen utveckling. Samtidigt läggs ett större ansvar på regionerna att kravställa och beställa funktionalitet som nu blir valfri för läsåtkomst vård.

Förbättring i befintliga FHIR-tjänster

Det har identifierats förbättringsåtgärder i de tekniska tjänsterna. Det handlar dels om funktionella förbättringar, som exempelvis att kunna visa information om integritetsspärr, dels om förbättring av teknisk prestanda i integrationen mellan anslutande system och NLL, exempelvis färre antal tekniska anrop för att erhålla samma information.

Utbildning

En central del i aktörernas implementeringsarbete är utbildning till användare. Varje vårdgivare skriver rutiner och riktlinjer, samt tar fram utbildningsmaterial i syfte att ge sin personal förutsättningar att hantera Nationella läkemedelslistan effektivt och säkert. Efterfrågan om information och utbildningsmaterial från E-hälsomyndigheten har lyfts och framtagande av en introduktion för Nationella läkemedelslistan har påbörjats. Materialet är tänkt att användas som komplement till regionernas egenproducerade material. Ett arbete har initierats i nära samarbete med region Stockholm och Gotland vilket resulterat i ett förslag till format och innehåll för efterfrågat material, vilket även inkluderar en ordbok som stöd. Materialet remissas nu hos övriga aktörer och planeras att färdigställas i en första version i maj 2023. När aktörerna startar sin utbildning kommer sannolikt ytterligare utveckling efterfrågas.

3.2.2 Fördjupad dialog apotekssystem

Under hösten 2022 genomfördes ett samverkansmöte med fokus på fördjupad dialog expediering. Syftet var att kartlägga behov av stöd avseende apotekens verksamhet i samband med expediering. Målgruppen för mötet var projektledare, kravställare, verksamhetsutvecklare och systemansvariga inom apotek.

Via fortsatta dialoger med Sveriges Apoteksförning, apoteksaktörer samt dess systemleverantörer har det framkommit ett behov av att möta upp med en liknande struktur för apotek som den fördjupade samverkan som bedrivits tillsammans med aktörer från vården. På grund av olika förutsättningar på vård respektive apotek kan behoven till viss del skilja sig och för att skapa största möjliga värde av stödet behöver det anpassas utifrån de uttryckta behoven. Myndigheten planerar att starta upp en mer fördjupad samverkan med apoteksaktörer för att kunna stötta kring de specifika behoven som identifieras där.

3.3 Tekniskt stöd

Det tekniska stödet syftar till att stötta den tekniska utvecklingen mot Nationella läkemedelslistan, där systemleverantörerna är den primära målgruppen. Målet är att erbjuda stöd oavsett hur långt systemleverantören kommit i sitt utvecklingsarbete.

Stödet erbjuds i huvudsak genom:

- Tekniskt forum – en gruppering har etablerats tillsammans med systemleverantörer av vård- och apotekssystem där behov av stöd från e-hälsomyndigheten identifieras och prioriteras.
- Dokumentation och specifikationer – Förtydliganden och kompletteringar rörande anslutning till Nationella läkemedelslistan identifieras och genomförs
- Ärendehantering för frågor rörande anslutning till Nationella läkemedelslistan – Arbete för att effektivisera ärendehantering
- Testdata och testmiljöer – För att förenkla anslutande systems utvecklings- och testarbete genomförs aktiviteter kopplat till testdata, såsom framtagande av fördefinierade paket av testdata, som utgör en bra grund för tester
- Testverktyg – Arbetet med att utöka funktionalitet i det befintliga testadministrationsverktyget fortgår, med syftet att anslutande system

själva kan skapa och modifiera testdata i ett grafiskt gränssnitt. Ett mer integrationsnära verktyg har också tagits fram, som innehåller flertal exempel på anrop mot FHIR-tjänsterna, vilket är en bra grund för att förstå hur integrationen fungerar och möjliggör även för systemleverantörer att genom FHIR-anrop skapa och modifiera testdata.

Inom det tekniska forumet har det genomförts ett antal seminarier med fokus på att öka kunskapen kring olika centrala koncept inom Nationella läkemedelslistan, till exempel dosering inom NLL samt fördjupning av verksamhetsflödet läsårskomst för vård- och apotek. Under arbetet genomfördes även ett connectathon med syfte att ge utvecklarorganisationerna möjlighet att bekanta sig med FHIR-gränssnittet, det tekniska gränssnitt Nationella läkemedelslistan är byggt på, genom praktiska övningar.

Genomförda samverkansmöten och seminarier:

- Seminariet Basintroduktion NLL-dokumentation
- Seminariet Läsårskomst för Vård
- Seminariet Läsårskomst för Apotek
- Seminariet Expediering helförpackning
- Seminariet Förskrivning Vård
- Seminariet Expediering dospatient
- Seminariet Dosering
- Seminariet Kodverk
- Informationsmöte testdata och framtagande av testdatapaket
- Två connectathons

3.4 Verksamhetsnära stöd

Det verksamhetsnära stödet syftar till att öka kunskapen om Nationella läkemedelslistan och dess nyttor samt att bidra till goda arbetssätt i berörda verksamheter. Arbetet har primärt bedrivits genom att erbjuda kunskapsseminarier till projektledare och andra roller inom vård och apoteksorganisationer som planerar för införandet i sin verksamhet.

Seminarierna är en fördjupning inom olika kunskapsområden avseende Nationella läkemedelslistan och syftar också till reflektion och gemensam dialog för att öka kunskapen om vad Nationella läkemedelslistan innebär för respektive verksamhet.

Genomförda seminarier

- Introduktion till Nationella läkemedelslistan
- Patientens perspektiv på Nationella läkemedelslistan
- Vilken information finns i Nationella läkemedelslistan?
- Hur kan vi hålla läkemedelslistan aktuell?

Presentationsmaterial från seminarierna finns samlade på samverkansytan³ tillsammans med frågor och svar som diskuterats. Utvärderingen av seminarierna gav positiv respons och önskemål framkom att E-hälsomyndigheten ska återkomma med erbjudande om nya seminarier i senare skede när aktörerna kommit längre i sin anslutning och eventuella nya behov uppstått. Det framkom även att vi behöver hålla samman verksamhetsmässig och teknisk utveckling vilket lett till förstärkt fokus inom ramen för fördjupade dialoger. Material från seminarierna ligger till grund för arbetet med utbildningsmaterial och frågan om behov av ytterligare seminarier kommer aktualiseras till hösten.

Under arbetets gång har även uppsökande kontakter med förskrivare genomförts. Bland annat har myndighetens chefläkare haft kontakt med Svenska läkarsällskapet i syfte att initiera dialog kring eventuella behov av verksamhetsnära stöd samt fortsatt samverka kring detta.

3.5 Kommunikation och informations spridning

Externa intressenters delaktighet är en förutsättning för att implementeringen av Nationella läkemedelslistan ska kunna genomföras. För att skapa delaktighet men även transparens, spårbarhet och engagemang i arbetet sker samarbete, informationsdelning och kommunikation via E-hälsomyndighetens samverkansytan. Samverkansytan är den plats som håller ihop myndighetens samverkansstruktur för utveckling och förvaltning av produkter och tjänster.

---

³ <https://samarbetsytan.ehalsomyndigheten.se/>

Figur 3. Struktur för samverkan kring E-hälsomyndighetens produkter och tjänster

Implementeringsstödet bedrivs på operativ nivå i strukturen. På operativ nivå hanteras detaljerade frågeställningar tillsammans med representanter som har särskild specialistkunskap inom olika sakområden och funktioner. På samverkansytan för implementeringsstödet kan externa intressenter ta del av bland annat mötesinformation, agendor, presentationer, aktivitetslistor och resultat från de forum/grupper som drivs inom implementeringsstödet. Eventuella frågeställningar och beslut eskaleras till taktisk nivå, aktörsråd vård och aktörsråd apotek. Dessa forum eskaleras i sin tur frågor till det strategiska samverkansforumet som bemannas av Sveriges Kommuner och Regioner, Inera, Läkemedelsverket, Sveriges Apoteksförening, Socialstyrelsen, regioner och E-hälsomyndigheten.

4 Slutsatser och fortsatt arbete

Arbetet med Nationella läkemedelslistan fortsätter med fokus på vidmakthållande av registret, utvecklingsinsatser vid behov och aktiviteter kopplade till implementering och anslutning.

Behovet av implementeringsstöd kommer sannolikt att finnas under hela övergångsperioden och E-hälsomyndigheten kommer att fortsätta arbeta aktivt med alla aktörer som ska utveckla och ansluta till den Nationella läkemedelslistan. Arbetet inom uppdraget har visat på ett antal områden som E-hälsomyndigheten fortsatt bör lägga särskild vikt vid under övergångsperioden för att stötta aktörernas arbete.

- **Översyn av krav på anslutande system**

Myndigheten har som ambition att fortsätta arbetet med översyn av krav på anslutande system gällande skrivfunktionalitet, alltså tillföra information i Nationella läkemedelslistan. Arbetet ska på samma sätt som för översynen av läsfunktionalitet genomföras i nära samarbete med aktörer i befintlig samverkansstruktur och plan för arbetet förutsätter aktiv samverkan med aktörerna. Arbetet handlar om att få en ömsesidig förståelse hur vi kan skapa bättre förutsättningar för anslutning till FHIR-tjänsterna samt övergripande plan för anslutningarna.

- **Framtagning av stödmaterial för utbildning i regionerna**

I maj 2023 presentera E-hälsomyndigheten ett samlat utbildningsmaterial på generell nivå om lagen, registret och funktionalitet i Nationella läkemedelslistan. På vilket sätt materialet kommer att tillgängliggöras för regionerna är inte beslutat än. Materialet behöver kompletteras med egenutvecklat material som respektive aktör tar fram. I samband med att materialet börjar användas i verksamheten behöver utvärdering ske och myndigheten bör ha en beredskap för förändring samt eventuell komplettering av materialet.

- **Fortsatta kunddialoger**

I arbetet som pågår ligger stort fokus på att skapa förutsättningar för utveckling av systemen mot de nya gränssnitten. I nästa steg ska systemen anslutas och driftsättas i respektive användarorganisation.

E-hälsomyndigheten kommer att fortsätta den kontinuerliga och nära dialogen med enskilda aktörer kring deras tidplaner så att godkännanden och anslutning kan planeras och resurser säkerställas.

- **Fortsatt fördjupad dialog**

Under första kvartalet 2023 har de fördjupade dialogerna fortsatt och myndigheten har även intensifierat arbetet med att stärka de fördjupade dialogerna med apoteken och dess systemleverantörer.

- **Förbättringsåtgärder i tjänsterna**

Utifrån uppkomna och prioriterade behov kan förbättringar i FHIR-tjänsterna behöva genomföras, både avseende funktionella och prestandarelaterade aspekter.

- **Struktur för anslutning och driftsättning av NLL**

För att få ut nyttan behöver Nationella läkemedelslistan börja användas i berörda verksamheter. För detta krävs att användarorganisationen ansluter systemet till myndighetens produktionsmiljö. Under 2023 kommer kunddialogerna även behöva omfatta det behov av stöd som finns hos anslutande organisationer vid driftsättning av system mot Nationella läkemedelslistan.

Ett fortsatt nära samarbete med aktörerna är en förutsättning för att kunna möta eventuella nya behov som uppkommer under förändringsarbetets gång.

Riksdagen beslutade 29 mars 2023 i enlighet med proposition 2022/23:57 om senarelagd anslutning till Nationell läkemedelslista. Beslutet innebär att behovet av implementeringsstöd kommer att kvarstå även 2024 och 2025. Arbetet med implementeringsstöd under denna period ryms inte inom befintlig finansiering, utan kommer att kräva särskilda medel i enlighet med myndighetens remissvar på förslaget om senareläggning av anslutning till Nationell läkemedelslista⁴.

Arbetet kommer fortsättningsvis att bedrivas inom uppdrag om fortsatt införande av den Nationella läkemedelslistan i E-hälsomyndighetens regleringsbrev 2023.

---

⁴ E-hälsomyndighetens remissvar Utkast till proposition: Senarelagd anslutning till Nationell läkemedelslista (2022/04019)